

Nr 151.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning
angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar;
given Stockholms slott den 1 mars 1935.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Förslag
till
förordning angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Kronan tillhöriga skogar under domänstyrelsens förvaltning skola, därest icke i författning eller eljest i vederbörlig ordning annorlunda finnes föreskrivet, förvaltas enligt bestämmelserna i denna förordning.

2 §.

Skogar, som här avses, skola vårdas efter regler, vilka med tillgodoseende av fordringarna på ett uthålligt skogsbruk och en i möjligaste mån jämn avverkning åsyfta högsta möjliga avkastning i penningar.

3 §.

Innan avverkning av virke äger rum, skall utsyning företagas i den ordning domänstyrelsen bestämmer.

Virket skall, i den mån så kan ske och detsamma icke är erforderligt för domänverkets eget behov eller till husbehovsvirke åt arrendatorer av kronans jordbruksegendomar under domänstyrelsens förvaltning eller åt andra, som må vara berättigade till sådant virke, försäljas på sätt för vinnande av bästa ekonomiska utbyte finnes lämpligt. Domänstyrelsen må dock icke utan Kungl. Maj:ts medgivande träffa avtal om upplåtelse av avverkningsrätt eller leverans av virke för längre tid än fem år.

4 §.

Där så provas lämpligt må domänstyrelsen eller, efter styrelsens förordnande, densamma underställd tjänsteman å skog, som avses i denna förordning, upplåta rätt till bete eller slätter eller till sten-, kalk-, sand-, grus- eller torvtäkt eller annan dylik rättighet. Vad sålunda stadgats skall även gälla angående upplåtelse med nyttjanderätt av för skogsproduktion mindre tjänlig mark till tomt, upplagsplats eller annat dylikt ändamål samt av fiske, som hör till skogen.

5 §.

Virke eller annat, som försålts genom domänstyrelsen underställd tjänsteman, må icke utlämnas, förrän köpeskillingen blivit betald eller säkerhet därför blivit ställd. Uppgår köpeskillingen till mindre belopp, må domänstyrelsen dock medgiva undantag härifrån. Har försäljningen skett genom domänstyrelsen, äger styrelsen förfara på sätt den för varje särskilt fall finner lämpligast.

6 §.

Domänstyrelsen skall äga meddela de närmare föreskrifter, som finnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1935.

Härigenom upphäves förordningen den 26 januari 1894 (nr 17) angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket, i vad densamma har avseende å kronoparker, flygsandsfält, skogar till kronans utarrenderade jordbruksdomäner samt kronoöverloppsmarker.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDEN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Med skrivelse den 10 december 1934 har domänstyrelsen framlagt förslag till ny skogsordning beträffande domänfonden tillhörande skogar. Över förslaget har kammarkollegium efter remiss den 28 januari 1935 avgivit utlåtande. Jag torde nu få underställa Kungl. Maj:t detta ärende.

Historik och gällande bestämmelser.

Jämlikt § 77 regeringsformen skola kronans skogar förvaltas efter de grunder riksdagen därom föreskriver. I enlighet med detta stadgande framlade riksdagen med skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 februari 1858 och den 30 november 1863 de grunder, enligt vilka riksdagen ansåge, att kronoskogarna borde förvaltas. I överensstämmelse därmed utfärdade Kungl. Maj:t förordningen den 29 juni 1866 (nr 62) angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket. Denna förordning ersattes sedermera av den nu gällande förordningen den 26 januari 1894 (nr 17) angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket. I sistberörda förordning hava upptagits enahanda grunder för hushållningen med skogarna som de förut gällande men därutöver inarbetats vissa administrativa bestämmelser, vilka tidigare varit upptagna i förordningen den 1 augusti 1805 om skogarna i riket och förordningen den 18 september 1874 (nr 79) angående utsyning av skogsalster från kronans skogar i Stora Kopparbergs län och de norrländska länen. 1894 års skogsordning har vid upprepade tillfällen ändrats och i flera väsentliga delar upphört att gälla. Frågan om en fullständig omarbetning av skogsordningen har ock flera gånger varit under övervägande. Sålunda uppdrog Kungl. Maj:t den 5 juni 1907 åt en kommitté, den s. k. norrländska skogsvårdskommittén, att verkställa utredning angående de åtgärder, som borde vidtagas för att åstadkomma en rätt vård av kronans och de under skogsstatens tillsyn ställda skogarna i Norr-

land och Dalarna. Ett liknande uppdrag beträffande de under domänstyrelsen ställda skogarna i övriga delar av riket överlämnades den 16 juni 1911 till för ändamålet särskilt tillkallade sakkunniga. Sedan norrländska skogsvårdskommittén den 16 mars 1912 och de skogssakkunniga för södra Sverige den 17 december 1915 avlämnat betänkanden, avgav domänstyrelsen den 25 april 1917 däröver yttrande. Vid sitt yttrande fogade styrelsen ett av densamma uppgjort förslag till ny förordning angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket. Sedermera har domänstyrelsen i skrivelse den 24 april 1933 hemställt, att 1894 års skogsordning måtte i vissa avseenden upphävas.

Innan jag närmare ingår på domänstyrelsens med skrivelsen den 10 december 1934 framlagda förslag till ny skogsordning, torde jag få lämna en redogörelse för bestämmelserna i 1894 års skogsordning i den mån de i detta sammanhang äro av betydelse. I 1894 års skogsordning, såvitt densamma nu gäller, lämnas bestämmelser angående förvaltningen av följande kategorier av de allmänna skogarna, nämligen kronoparker, statens flygsandsfält, skogar till statens utarrenderade jordbruksdomäner, civila boställens skogar, skogar å allmänna inrättnings hemman, som icke innehavas med stadgad åborätt, skogar å krono- och allmänna inrättnings hemman, vilka innehavas med stadgad åborätt, skogar å kronohemman och krononybyggens områden, kronoöverloppsmarker, oavvitttrade skogar samt sågverkens mot skogsränta utbrutna områden i de sex norra länen.

I kap. I av skogsordningen behandlas hushållningen med kronoparkerna samt skogarna å flygsandsfälten. I kapitlet stadgas, att dessa, som skola stå under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, skola bibehållas oförminskade samt behandlas efter sådana på vetenskapliga regler grundade och för olika ortsförhållanden lämpade hushållningsplaner, som avse skogens framtida bestånd och högsta avkastning. Såsom ledande principer hava alltså angivits uthållighet i skogsbruket och eftersträvande av högsta möjliga avkastning.

I detta kapitel har ock upptagits en erinran, att beträffande de till vissa ändamål, verk eller inrättningar upplåtna, kronan tillhöriga allmänningar finnes särskilt stadgat. Skogar å dessa allmänningar falla sålunda icke under skogsordningens tillämplighetsområde. Skogar, som här avses, äro sådana som renbetesfjällens skogar i Jämtland, rörande vilkas förvaltning stadgas i Kungl. Maj:ts brev den 13 juli 1887 och den 22 maj 1891, samt statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar, beträffande vilkas förvaltning föreskrifter meddelats i förordningen den 27 maj 1898 (nr 55), ävensom till lotsverket, krigsskolan å Karlberg, Bona uppfostringsanstalt med flera verk och inrättningar upplåtna skogar.

I kap. III lämnas föreskrifter rörande skogarna till kronans utarrenderade jordbruksdomäner. Å dessa skogar skall regelbunden hushållning efter av domänstyrelsen fastställda indelningsplaner införas.

Fordringen på uthållighet i skogsskötseln finnes sålunda även beträffande ifrågavarande skogar, varemot kravet på högsta möjliga avkastning icke uppehållits. Detta sammanhänger med att dessa skogar enligt de grunder, som vid 1894 års skogsordnings tillkomst gällde för utarrendering av jordbruksdomänerna, i stor utsträckning skulle lämna husbehovsvirke åt arrendatorer och även kunde ingå i arrendet. Enligt bestämmelser i kap. VII äro storverksträd samt i viss utsträckning även ek och bok å jordbruksdomänernas skogar förbehållna kronan.

De närmare bestämmelserna rörande utsyning och försäljning av skogsalster från de skogar, som stå under domänstyrelsens vård och förvaltning, finnas upptagna i skogsordningens kap. VIII och innebära i huvudsak följande. Avverkning skall i regel ske efter utsyning. Denna verkställes antingen av jägmästare eller i undantagsfall av kronojägare eller kronoskogvaktare. Jägmästaren har att årligen med ledning av hushållsplan eller eljest uppgjorda avverkningsberäkningar upprätta utsyningsförslag avseende det virke, som bör försäljas. Utsyningsförrättningarna skola i regel vara avslutade i de sex norra länen före den 1 oktober och i övriga delar av riket före den 1 november. Närmare bestämmelser finnas ock upptagna angående kungörande av utsyningsförrättning och klagan däröver. Domänstyrelsen skall pröva utsyningsförslag samt i samband därmed bestämma huruvida flera års avverkningsbelopp böra försäljas på en gång, huruvida utsyning och stämpling böra föregå försäljningen ävensom huruvida försäljningen bör ske annorledes än å offentlig auktion. I regel skall försäljningen av skogsalster ske å sådan auktion. Emellertid må försäljning äga rum i annan ordning, då fråga är om mindre virkesbelopp eller domänstyrelsen med hänsyn till särskilda förhållanden finner så böra ske.

Då virke skall försäljas å auktion, ankommer det på domänstyrelsen att besluta om tid och ort för auktionen ävensom angående auktions- och betalningsvillkoren. Bland dessa skall dock alltid upptagas en bestämmelse om att det sålda icke må avverkas eller utlämnas, förrän köpeskillingen blivit gulden eller säkerhet för densamma blivit ställd. Kungörelse om auktion skall utfärdas av överjägmästaren. I regel skall auktionen för rättas av honom eller annan skogstjänsteman, som han förordnar. Prövning av de vid auktionen avgivna anbudens antaglighet och köparens vederhäftighet skall verkställas av auktionsförrättaren. Domänstyrelsen må dock förbehålla sig prövningsrätten beträffande anbuds antaglighet. Auktionsförrättaren skall snarast möjligt efter verkställd prövning lämna anbudsgivare besked om anbuds antagande. Vid auktionen skall föras protokoll, däri skola intagas anteckningar om auktions- och betalningsvillkoren ävensom angående de anbud, som vid auktionen antagits, och de belopp, som därvid kontant influtit. Har antagligt anbud icke erhållits, må domänstyrelsen förordna om ny auktion, försäljning genom vederbörande skogstjänsteman eller uppskov med försäljningen till ett kommande år.

Beträffande försäljning annorledes än å auktion stadgas, att, i de fall försäljningen verkställes av skogstjänsteman, det sålda icke får avverkas eller utlämnas, med mindre köpeskillingen guldits eller säkerhet därför ställts. Domänstyrelsen må dock kunna medgiva undantag härifrån, då köpeskillingen eller, vid försäljning i olika poster till samma köpare, summan av de oguldna köpeskillingarna understiger 500 kronor. Verkställes försäljning av domänstyrelsen, äger styrelsen förfara på sätt densamma i varje särskilt fall finner lämpligt. Utgöres erbjuden säkerhet av borgen skall, då köpeskillingen överstiger 100 kronor, borgensmännens vederhäftighet styrkas på visst angivet sätt; i andra fall ankommer prövningen av borgensmännens vederhäftighet på vederbörande skogstjänsteman. Beträffande sättet för erläggande av betalning äger domänstyrelsen bestämma såväl då försäljningen skett å auktion som då densamma ägt rum i annan ordning. Domänstyrelsen må medgiva upplåtelse av avverkningsrätt för tid intill fem år.

Angående avverkning och bortförande av försålt virke stadgas, att virke som försålts från skog i de sex norra länen skall i regel vara avverkat och bortfört ur skogen före den 1 juli året näst efter det, då försäljningen ägt rum. Har virket försålts innan utstämpling företagits, skall dess avverkande och bortförande hava ägt rum före den 1 juli året näst efter det, då utstämplingen skett. Uppskov kan dock av jägmästaren medgivas på ett år. I fråga om tiden för avverkning och avforsling av virke från skog i övriga delar av riket, skall gälla vad därom i auktionsvillkoren eller eljest i vederbörlig ordning blivit bestämt. Domänstyrelsen äger medgiva förlängning av avverknings- och avforslingstiden intill fem år från virkets utstämpling eller försäljning. Försummar köpare vad som föreskrivits i nu förevarande hänseenden, har han förlorat sin rätt till virket. Det åligger utsyningstagare och köpare av virke eller alster å allmän skog att iakttaga de föreskrifter ifråga om avverkning och avforsling, som vederbörande jägmästare meddelar. Underlåtenhet härutinnan straffas med böter från och med 5 till och med 100 kronor.

I § 53 av kap. VIII finnas upptagna bestämmelser, varigenom vissa åbor och hemmansägare samt ägare av sågverk i de sex nordligaste länen tillförsäkrats uteslutande rätt till utsyning å vissa områden. Dylik rätt tillkommer sålunda kronohemmans och nybygges åbor å de områden, som blivit åt dem genom avvitrting bestämda och anvisade, samt kronohemmans och nybygges åbor ävensom skatte- och frälsehemmansägare, som icke hava avvitrtrade områden, med avseende å viss trakt av angränsande skogsmark, som i allmänhet beräknas till ett visst avstånd från lägenheten eller byn. Slutligen har samma rätt tillförsäkrats ägare av sågverk å de områden, som blivit åt dem upplåtna i ersättning för privilegierad skogsfångst. Närmare bestämmelser angående utsyning åt dem, som enligt § 53 äro berättigade därtill, finnas meddelade i de följande paragraferna.

Kap. IX innehåller stadganden rörande upplåtande av rätt till mulbete, grässlätter och odling samt om sand-, sten- och torvtäkt. Betning och grässlätter å skog, som här avses, må icke äga rum annorledes än i hushållningsplanen är föreskrivet eller domänstyrelsen för varje särskilt fall medgiver. Jägmästaren skall årligen upprätta förslag å sådana rättigheter, som kunna upplåtas från kronoparker och flygsandsfält. Har rätt till mulbete eller slätter å allmän skog blivit tillagd vissa hemman eller menigheter genom särskilda resolutioner eller överenskommelser eller av dem åtnjutits på grund av urminnes hävd, skola de bibehållas vid sådan rätt, intill dess i laga ordning annorledes förordnas.

För den händelse innehavare av jordbruksdomän önskar å domänen tillhörig skog verkställa nyodling, anlägga torp eller uppröja beteshage, tillkommer det domänstyrelsen att efter ansökan bestämma därom.

Å de allmänna skogarna må upplåtas mark till odling av säd eller rotfrukter i ändamål av markens beredning för skogsodling ävensom nödig plats å för skogsbörd mindre tjänligt område för uppförande av nödiga uthusbyggnader. Likaledes må å skogen upplåtas täkt av mossa, bränn-torv samt grus och sten. Upplåtelseerna må ske på enahanda tid som gäller för upplåtelse av jordbruksdomänerna. Nyssnämnda ämnen må ock avyttras i den ordning, som är föreskriven för skogsalsters försäljning.

I kap. X upptagas vissa allmänna bestämmelser. Sålunda föreskrives om gäldandet av kostnaderna för skogsindelning i vissa fall, om straffpåföljd, åtalsrätt och fördelning av böter, förverkat gods och skadeersättning ävensom om klagan över domänstyrelsens och överjägmästares beslut.

Vid sidan av 1894 års skogsordning finnas även andra författningar, däri bestämmelser lämnas, som hava avseende å förvaltningen av kronoparker och skogar hörande till statens jordbruksdomäner. Sådana bestämmelser finnas upptagna i förordningen den 22 juni 1934 (nr 321) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom samt kungörelsen den 25 november 1927 (nr 437) angående grunder för tillgodogörande av kronans jakträtt. Vidare finnas dylika stadganden i författningarna rörande upplåtelse till enskilda av kronojord i de nordligare delarna av landet. Sådana författningar äro kungörelserna den 26 juni 1925 (nr 291) angående allmänna grunder för upplåtande av kolonat i Norrland och Dalarna, den 18 juli 1928 (nr 314) angående grunder för upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark samt den 14 juni 1929 (nr 170) angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m. — Angående försäljning av staten tillhörig fast egendom under domänstyrelsens förvaltning äro bestämmelser meddelade i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

Domänstyrelsens förslag jämte yttrande däröver.

Domänstyrelsens förslag till ny skogsordning avser såsom nämnt allenast domänfondens skogar. I motiveringen till sitt förslag har styrelsen uttalat, att styrelsen med skogar tillhörande domänfonden avsåge alla de kronans skogsfastigheter, som enligt Kungl. Maj:ts brev den 31 januari 1913 ställts under domänstyrelsens förvaltning och inginge i domänfonden ävensom all den fasta egendom, som för kronans räkning och under styrelsens förvaltning sedermera förvärvats eller komme att förvärvas.

Enligt 1 § i förslaget skola nämnda skogar vårdas efter regler, som, med tillgodoseende av en i möjligaste mån jämn och uthållig avverkning, åsyfta högsta möjliga avkastning i penningar av ett, med hänsyn till markens produktionsförmåga, härför avvägt virkesförråd.

I motiveringen till paragrafen har domänstyrelsen uttalat, att de i § 1 av 1894 års skogsordning för den statliga skogshushållningen fastslagna principerna om uthålligt skogsbruk och högsta avkastning fortfarande borde vinna tillämpning. Formuleringen av dessa principer har styrelsen emellertid funnit böra ändras i enlighet med vad i förslaget upptagits. Styrelsen har därjämte framhållit, att det vore lämpligt att beträffande principen om högsta avkastning framhäva dess beroende av ett med hänsyn till markens produktionsförmåga härför avvägt virkesförråd.

I 2 § av förslaget har stadgats, att det skall ankomma på domänstyrelsen att låta utsyna och försälja det virke, som skall avverkas och icke åtgår till husbehov. I paragrafen föreskrives vidare, att domänstyrelsen därvid skall äga förfara på sätt som för erhållande av bästa ekonomiska utbyte befinnes lämpligt, vare sig virket försäljes å rot, upphugget eller förädlat.

I förslaget 3 § har medgivits rätt för domänstyrelsen att, där så prövas förmånligt, träffa avtal för flera år om rätt till avverkning eller leverans av virke. Sådana avtal skola dock icke utan Kungl. Maj:ts medgivande få avse längre tid än fem år.

Förslaget 4 § innehåller bestämmelser om att domänstyrelsen skall äga att själv eller genom underlydande förvaltning verkställa upplåtelse, vilka avse ifrågavarande fastigheters utnyttjande för annat ändamål än skogsproduktion, såsom rätt till fiske, bete, slätter, täkt av sten, kalk, sand, grus och torv m. m.

Slutligen har i 5 § förordnats, att virke och andra ämnen icke må utlämnas, förrän köpeskillingen blivit betald eller säkerhet därför blivit ställd. Det har emellertid lämnats domänstyrelsen rätt att, då fråga är om försäljning eller upplåtelse till mindre belopp genom förvaltningspersonalen, medgiva undantag därifrån, ävensom att vid försäljning eller upplåtelse genom styrelsen själv förfara på sätt för varje särskilt fall finnes lämpligt.

I motiveringen till 2—5 §§ har domänstyrelsen anfört i huvudsak följande.

I nuvarande skogsordning hade i kap. VIII och IX synnerligen detaljerade bestämmelser lämnats om utsyning och försäljning av skogsalster från kronoparker och andra allmänna skogar. Med den utveckling statens skogsbruk numera fått kunde det icke anses lämpligt att i en författning binda ett affärsdrivande verk vid detaljerade bestämmelser, vilka innebure hinder för en saklig och affärsmässig prövning av förvaltnings- och försäljningsfrågor. Det måste förutsättas, att domänstyrelsen, som hade ansvaret för verkets ledning, utöver vad som stadgades i författningar och instruktioner, genom tjänstgöringsreglementen eller eljest komme att tillgodose kraven på en allsidig prövning av samtliga de frågor, som avsåge att ur domänverkets värdefulla förvaltningsobjekt utvinna högsta möjliga avkastning. Det hade därför ansetts tillräckligt, att den nya författningen endast innehölle huvudreglerna för verkets befogenhet i avseende å utsyning och försäljning av virke samt tillgodogörande av andra nyttigheter å domänfondens fastigheter.

Med bestämmelserna i 4 § hade styrelsen avsett att fastslå den rätt, som givetvis borde tillkomma styrelsen beträffande fastigheternas utnyttjande för annat ändamål än skogsproduktion. I paragrafen endast exemplifierades de olika slag av upplåtelser, som avsåges. Även andra slag av upplåtelser än de särskilt nämnda kunde ifrågakomma såsom upplåtelse av tomtplats, upplagsplats för virke och dylikt. Styrelsen erinrade, att styrelsen vad anginge jordbruksegendomarna under styrelsens förvaltning genom förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående förvaltning av viss kronoegendom erhållit rätt att från dylika egendomar upplåta rättigheter, varom nu vore fråga.

Inom domänstyrelsen har domänfiskalen Lilliesköld anmält en i viss mån *avvikande mening* från styrelsens förslag. Domänfiskalen har ansett, att i den blivande skogsordningen endast borde upptagas de i 1 § i förslaget intagna bestämmelserna angående grunderna för värden av ifrågava- rande skogar samt ett bemyndigande för styrelsen att i enlighet därmed och vad i övrigt vore särskilt stadgat meddela erforderliga föreskrifter rörande skogarnas förvaltning. Såsom motivering har domänfiskalen an- fört, att de i 2—5 §§ av domänstyrelsens förslag upptagna detaljbestäm- melserna icke hade sin plats i allmän författning, utan att det borde an- komma på domänstyrelsen att utfärda sådana bestämmelser, vilka borde upptagas i tjänstgöringsreglementet för den förvaltande personalen.

Kammarkollegium har i sitt yttrande förklarat sig icke hava något an- nat att erinra mot domänstyrelsens förslag, än att — då enligt 56 § renbe- teslagen den 18 juli 1928 (nr 309) länsstyrelsen hade att meddela upplåtelse av bete, slätter m. m. å de områden, som blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisade — i 4 § av förslaget borde intagas ett tillägg angä- ende det undantag, som sålunda föreläge. I sitt yttrande har kollegiet vidare ifrågasatt om icke en omarbetning av 1894 års skogsordning i dess helhet borde komma till stånd.

*Departements-
chefen.*

I samband med framläggandet för förra årets riksdag av förslaget till omorganisation av domänverket (prop. nr 148) framhöll jag önskvärdheten

av att, sedan organisationsfrågan övervägts, 1894 års skogsordning med det snaraste bleve föremål för omarbetning, såvitt densamma berörde förvaltningen av kronoparker och skogar till kronans utarrenderade jordbruksdomäner. Sedan omorganisationen av domänverket nu i huvudsak genomförts, har frågan om nya bestämmelser för förvaltningen av kronoskogarna ytterligare aktualiserats. 1894 års skogsordning tillkom under en tid, då domänstyrelsen framstod mera såsom ett förvaltande än affärsdrivande verk, och är till följd därav tyngd av en mängd detaljbestämmelser. Numera torde man vara ense därom, att dessa bestämmelser, vilka i flera hänseenden äro föråldrade, på ett olämpligt sätt ingripa hindrande i domänstyrelsens förvaltning av de styrelsen underställda skogarna. Behovet av en omarbetning av skogsordningen torde framstå såsom trängande.

Att framlägga förslag till helt ny skogsordning för de allmänna skogarna torde dock icke för närvarande låta sig göra. En dylik åtgärd torde behöva föregås av en ganska omfattande utredning i ämnet. Det är min avsikt att i annat sammanhang föreslå, att en sådan utredning igångsättes. Emellertid lärer intet hinder finnas för att ur 1894 års skogsordning såsom domänstyrelsen föreslagit utbryta bestämmelserna beträffande vissa till domänstyrelsen hörande skogar och i fråga om dem genomföra en modernare lagstiftning. De skogar, vilka härvid närmast äsyftas äro, kronoparkerna och kronans flygsandsfält, skogar till kronans utarrenderade jordbruksdomäner samt skogar å kronoöverloppsmarkerna. Behovet av en ny skogsordning torde ock vara mest framträdande vidkommande dessa skogar, vilka utgöra den betydelsefullaste delen av skogarna under domänstyrelsens förvaltning.

I den nya författning, vilken sålunda bör utfärdas, torde på sätt domänstyrelsen föreslagit endast böra upptagas de grundläggande bestämmelserna för skogarnas förvaltning. Att lämna mera ingående föreskrifter lärer icke vara lämpligt med hänsyn till de skiftande förhållandena på skogsbrukets område och den där rådande snabba utvecklingen. Denna ståndpunkt torde också bäst överensstämma med vad nyss anförts angående det olämpliga i att domänstyrelsens rörelsefrihet i utövningen av dess affärsdrivande uppgift hämmas genom alltför många reglerande bestämmelser. Domänstyrelsen torde böra lämnas frihet att själv avgöra detaljfrågorna i förvaltningen.

Som ledande grundsatser för skogarnas skötsel torde i överensstämmelse med vad domänstyrelsen härutinnan föreslagit böra, liksom nu är fallet beträffande kronoparkerna och flygsandsfälten, gälla principerna om ut hålligt skogsbruk och största möjliga avkastning. Såsom förut påpekats upptager 1894 års skogsordning med avseende å de till jordbruksdomänerna hörande skogarna icke kravet på högsta möjliga avkastning med hänsyn till att dessa skogar enligt de vid tiden för förordningens tillkomst gällande grunderna för förvaltningen av domänerna skulle tillgodose do-

mänarrendatorernas behov av husbehovsvirke och även understundom kunde omfattas av arrendet. Sedan i de nu gällande, vid 1934 års riksdag godkända förvaltningsgrunderna föreskrivits, att skog, som hör till den utarrenderade egendomen, aldrig skall omfattas av arrendet och att husbehovsvirke även må tillerkännas arrendatorerna från annan kronoskog under domänstyrelsens förvaltning än den till egendomen hörande, finnes icke längre någon anledning att fastställa olika regler för skötseln av de ifrågavarande kategorierna kronoskogar.

På grundval av det av domänstyrelsen upprättade förslaget har inom jordbruksdepartementet utarbetats *förslag till förordning angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar*. För de närmare bestämmelserna häri torde jag nu få redogöra.

1 §.

Denna paragraf innehåller bestämmelser rörande förordningens tillämpningsområde.

Domänstyrelsen har i sitt förslag angivit förordningen såsom avseende domänfondens skogar och föreslagit, att 1894 års skogsordning skall upphävas, såvitt densamma avser nämnda skogar. Det torde emellertid vara lämpligare att — i anslutning till de i 1934 års förvaltningsgrunder för jordbruksegendomarna upptagna bestämmelserna rörande dessa grunders tillämplighetsområde och egendomarnas förvaltning — avgränsa förordningens tillämpningsområde sålunda, att kronan tillhöriga skogar under domänstyrelsens förvaltning skola, därest icke i författning eller eljest i vederbörlig ordning annorlunda finnes föreskrivet, förvaltas i enlighet med den nya förordningens bestämmelser. I samband med förordningens ikraftträdande bör 1894 års skogsordning, såvitt densamma har avseende å kronoparker, flygsandsfält, skogar tillhörande kronans utarrenderade jordbruksdomäner och kronoöverloppsmarkerna, upphöra att gälla. Den nya förordningen kommer alltså att omfatta samtliga nämnda skogar och övriga skogar, vilka icke på grund av särskilda stadganden eller beslut skola förvaltas eller disponeras i annan ordning. Skogar, som sålunda jämväl komma att falla under förordningen, äro skogar å efter avvittningens slutförande odisponerade marker, vilka icke förklarats för överloppsmarker, samt vissa mindre skogar, vilka icke kunna hänföras till någon av de i 1894 års skogsordning upptagna kategorier och vilkas avkastning ingår till domänfonden. Till särskilda stadganden, enligt vilka kronoskogar kunna komma att disponeras på annat sätt än i den nya förordningen föreskrives, äro att hänföra, förutom 1894 års skogsordning i den mån den alltjämt blir gällande, förut berörda kungörelser den 26 juni 1925 angående upplåtande av kolonat å kronoparker i Norrland och Dalarna, den 18 juli 1928 angående upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark samt den 14 juni 1929 angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m. ävensom förordningen den 22 juni 1934 angäen-

de grunder för förvaltningen av viss kronoegendom. Jämväl de skogar, som på grund av 4 § skogsordningen äro uteslutna från dennas tillämplighetsområde, komma att falla utanför den nya förordningen, i den mån rörande deras förvaltning eller disponering blivit särskilt stadgat. I sak torde den av mig förordade avfattningen av 1 § icke innebära någon avvikelse från vad domänstyrelsen föreslagit.

2 §.

I denna paragraf hava upptagits de grundläggande bestämmelserna rörande skogarnas förvaltning i anslutning till vad härutinnan förut anförts. Paragrafen överensstämmer, efter vissa jämkningar av redaktionell natur, med motsvarande stadgande i 1 § av domänstyrelsens förslag.

Bestämmelsen, att skogarna skola vårdas efter regler, som åsyfta högsta möjliga avkastning i penningar, innebär givetvis icke något hinder för upplåtande av rätt till husbehovsvirke, då därom finnes särskilt stadgat. Något uttryckligt angivande härav har icke ansetts erforderligt med hänsyn till den avfattning första paragrafen erhållit. Författningar, däri särskilt finnes föreskrivet om upplåtelse av husbehovsvirke å ifrågavarande slag av skogar, äro de förut nämnda kolonisationsförfattningarna och förvaltningsgrunderna för jordbruksegendomarna.

3 §.

Denna paragraf innehåller föreskrifter om utsyning och försäljning. Vad härutinnan föreslagits ansluter sig till bestämmelserna i 2 och 3 §§ av domänstyrelsens förslag och innebär i förhållande till vad för närvarande tillämpas i huvudsak icke något nytt.

Enligt 1894 års skogsordning må domänstyrelsen icke upplåta avverkningsrätt på längre tid än fem år. Finnes i något fall önskvärt att kunna avsluta avverkningskontrakt för längre tid, torde hinder häremot dock ej böra möta. Ett avhändande från kronan av så lång tids avverkningsrätt torde emellertid vara av den betydelse, att före kontraktets ingående Kungl. Maj:ts medgivande bör inhämtas. Det är att märka, att enligt nyttjanderättslagen må avverkningsrätt på tid över fem år endast upplåtas av kronan.

I 1894 års skogsordning lämnas bestämmelser jämväl rörande den ordning i vilken utsyning och försäljning skola äga rum. Föreskrifterna i dessa hänseenden äro, såsom framgår av vad förut anförts, synnerligen detaljerade. Att upptaga motsvarande bestämmelser i den nya förordningen torde, med hänsyn till önskvärheten av att avgörandet i detaljfrågor rörande förvaltningen av skogarna läggas i domänstyrelsens hand, icke böra ifrågakomma.

4 §.

I denna paragraf har lämnats ett generellt tillstånd att från skogarna verkställa upplåtelse av rätt till bete eller slätter eller till sten-, kalk-,

sand-, grus- eller torvtäkt eller av annan dylik rättighet ävensom att med nyttjanderätt upplåta för skogsproduktion mindre lämplig mark samt till skogen hörande rätt till fiske. Föreskrifterna överensstämma i sak med vad domänstyrelsen under 4 § i sitt förslag förordat. Enligt 1894 års skogsordning gälla angående sättet för upplåtelsen och vem som äger verkställa desamma olika bestämmelser allteftersom upplåtelsen avser rätt till bete och slätter eller rättigheter av övriga förenämnda slag. Någon anledning att upprätthålla denna skillnad finnes numera icke. Ifrågavarande upplåtelse böra kunna göras av domänstyrelsen eller efter dess förordnande av densamma underställd tjänsteman och verkställas på sätt och i den ordning i varje fall provas ändamålsenligast.

Med hänsyn till innehållet i 1 § torde kammarkollegiets erinran rörande stadgandet i 56 § renbeteslagen icke behöva påverka avfattningen av nu förevarande paragraf.

5 §.

I förevarande paragraf lämnas föreskrifter rörande erläggandet av betalning för virke och andra ämnen, som försålts från ifrågavarande skogar. Bestämmelserna överensstämma i sak med de av domänstyrelsen i 5 § av dess förslag upptagna och ansluta sig i princip till vad redan nu gäller i fråga om försäljning annorledes än å auktion enligt 1894 års skogsordning.

6 §.

De tillämpningsföreskrifter, som erfordras till ifrågavarande förordning, torde det böra ankomma på domänstyrelsen att utfärda. Bemyndigande för styrelsen härutinnan har upptagits under denna paragraf.

Övergångsbestämmelser.

Förordningen torde böra träda i kraft den 1 juli 1935. Genom densamma torde såsom förut angivits böra upphävas samtliga bestämmelser i 1894 års skogsordning i vad de hava avseende å kronoparker, flygsandsfält, skogar till kronans utarrenderade jordbruksdomäner samt kronoöverloppsmarker. Sådana bestämmelser finnas upptagna i kap. I och III samt VII—X.

Beträffande vissa av dessa bestämmelser må här anföras följande. Föreskrifterna i kap. VII om storverksträd samt om ek och bok å kronans utarrenderade jordbruksdomäner sakna numera all praktisk betydelse. Vidare lära bestämmelserna i § 53 och därmed sammanhängande föreskrifter, sedan avvitringarna avslutats, sakna tillämplighet med avseende å de skogar, som innefattas i den föreslagna nya författningen. Ett sådant stadgande som det i § 63 sista stycket upptagna, att då rätt till mulbete eller slätter å allmän skog blivit vissa hemman eller menigheter genom särskilda

resolutioner eller överenskommelser tillagd eller då sådan rätt av dem på grund av urminnes hävd åtnjutits, de därvid skola bibehållas intill dess i laga ordning kan varda annorlunda förordnat, torde icke erfordras för att de grundsatser, vilka därigenom kommit till uttryck, skola vinna beaktande. Bestämmelserna i § 64 andra stycket angående odling sakna efter ikraftträdandet av 1934 års förvaltningsgrunder för kronans jordbruksegendomar betydelse, eftersom skog icke vidare skall ingå i arrendet. Beträffande äldre arrendeupplåtelse äro stadganden om odling intagna i arrendekontrakten. Vad angår § 70, vilken avhandlar tjänstemännens vid skogsförvaltningen verksamhet såsom åklagare i mål angående olovlig avverkning, har det länge ansetts önskvärt, att sagda tjänstemän befriades från denna för dem främmande uppgift. I den nya instruktionen för domänverket den 1 mars 1935 har också detta önskemål beaktats och de i tidigare instruktion intagna åtalsbestämmelserna uteslutits.

Departementschefen hemställer härefter, att det i enlighet med vad sålunda anförts utarbetade förslaget till förordning angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall, samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.